Πώς ενεργεί η χάρη. Η ελεύθερη αποδοχή της από τον άνθρωπο. (Όσιος Θεοφάνης ο Έγκλειστος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 12 Ιανουαρίου, 2016

ΘΥΜΑΣΑΙ, πιστεύω, ότι ο χριστιανός δεν είναι ένας κοινός άνθρωπος, αφού διαμορφώνεται τόσο από τη φύση όσο και από τη χάρη. Πρέπει να διευκρινίσω, όμως, ότι **από τους χριστιανούς δεν σώζονται όλοι**. Σώζονται, μπαίνουν δηλαδή στην αιώνια βασιλεία του Θεού, μόνο εκείνοι στους οποίους ενοικεί η χάρη, διαποτίζοντάς τους ολοκληρωτικά, μεταμορφώνοντας θα έλεγα, σύνολη τη φύση τους.
Πρόσεξε τι λέει ο Κύριος! Λέει πως «*η βασιλεία των ουρανών μοιάζει με προζύμι, που το πήρε μια γυναίκα και το ανακάτεψε μ' ένα σακί αλεύρι, ώσπου ζυμώθηκε όλο*» (Ματθ. 13:33). Το ζυμάρι δεν φουσκώνει αμέσως μόλις ανακατωθεί με το προζύμι. Φουσκώνει στην ώρα του, αφού πρώτα το προζύμι διεισδύσει και απλωθεί σιγά-σιγά μέσα του. Το ψωμί που γίνεται έτσι, είναι ανάλαφρο, ευωδιστό, νόστιμο. Το ίδιο συμβαίνει και με τη χάρη. Όταν ενώνεται με τη φύση μας, στο άγιο Βάπτισμα, δεν τη διαποτίζει αμέσως. Απλώνεται σιγά-σιγά. Κι **όταν η χάρη απλωθεί παντού, όταν σύνολη η φύση μας χαριτωθεί, τότε, όλα όσα κάνουμε, παίρνουν έναν άλλο χαρακτήρα**. Τότε οι ενέργειές μας, μολονότι φαινομενικά είναι οι ίδιες με άλλες όμοιες οποιουδήποτε ανθρώπου, αποκτούν ένα ιδιαίτερο άρωμα, μιαν ιδιαίτερη γεύση, έναν ιδιαίτερο ήχο. Ο Θεός δέχεται μόνο αυτές τις ενέργειες, που Του είναι εξαιρετικά ευάρεστες.

Θα κάνω άλλη μια παρομοίωση, για να εξηγήσω το πώς η χάρη, όταν της δίνονται περιθώρια να ενεργήσει, αφού διαποτίσει σύνολη τη φύση μας, **γίνεται και εξωτερικά ορατή σε όλους όσοι είναι ικανοί να τη δουν**. Η χάρη, λοιπόν, μοιάζει με τη φωτιά, που διεισδύει στο σίδερο. Δεν είναι μόνο μέσα στο σίδερο, μα και στο εξωτερικό του. Την πύρινη δύναμή της τη βλέπει ο καθένας. Έτσι συμβαίνει και με τη χάρη, όταν εισχωρήσει στη φύση μας. Γίνεται αντιληπτή απ' όλους. Όλοι όσοι έρχονται σε επαφή μ' έναν θεοχαρίτωτο άνθρωπο, αισθάνονται ότι αυτός έχει μιαν ασυνήθιστη δύναμη, που εκδηλώνεται ποικιλότροπα. Όταν αρχίζει να μιλάει για οτιδήποτε πνευματικό, λάμπει σαν τον μεσημεριάτικο ήλιο, και τα λόγια του πηγαίνουν κατευθείαν στην ψυχή του ακροατή, διαμορφώνοντας μέσα του με αυθεντία ανάλογα συναισθήματα και διαθέσεις. Μα κι όταν ακόμα δεν μιλάει, εκπέμπει μια θερμότητα, που επηρεάζει τα πάντα γύρω του, και μια παράξενη δύναμη, που επενεργεί στις ψυχές και τους εμπνέει προθυμία για πνευματικό αγώνα.

Παίρνουμε τη χάρη του Θεού στη νηπιακή μας ηλικία με το άγιο Βάπτισμα. Από την ώρα εκείνη η χάρη αρχίζει να ενεργεί μέσα μας, με την προοπτική και την ελπίδα ότι,

μετά την ενηλικίωση και ωρίμανσή μας, θα αναλάβουμε αυτοθέλητα και πρόθυμα τον αγώνα για τη σωτηρία μας.

Όταν οι γονείς είναι ευσεβείς και ανατρέφουν τα παιδιά τους, όπως λέει ο απόστολος, «*δίνοντάς τους αγωγή και συμβουλές που εμπνέονται από την πίστη στον Κύριο*» (Εφ. 6:4) , **τότε η θεία χάρη γεννάει την ειρήνη στις παιδικές ψυχές**. Έτσι τα παιδιά γίνονται ευγενικά, ταπεινά, υπάκουα, καλότροπα, θεοφοβούμενα. Παραδείγματα μπορεί να δει κανείς παντού. Θα έλεγα πως κι εσύ είσαι ένα τέτοιο παιδί, αν δεν φοβόμουνα ότι θα το έπαιρνες επάνω σου, μολονότι κανένα χάρισμά σου δεν οφείλεται σε δικές σου προσπάθειες. Υπάρχουν στην ψυχή σου πολλά καλά στοιχεία, αλλά τα έχεις πάρει από άλλους· είναι δώρα είτε του Θεού είτε των ανθρώπων, και συγκεκριμένα των γονιών σου, που σου τα κληροδότησαν ή σου τα έδωσαν με την ανατροφή. Μπροστά σου βρίσκεται τώρα ένα καθήκον: Ν’ αγαπήσεις όλα αυτά τα καλά στοιχεία, να τα κλείσεις στην καρδιά σου, κι έπειτα να τα αυξήσεις και να τα πολλαπλασιάσεις. Είναι αλήθεια ότι πατάς σε γερά θεμέλια και ότι βρίσκεσαι στον σωστό δρόμο. Τίποτα, όμως, απ’ όσα έχεις δεν είναι καρπός της **ελεύθερης βουλήσεώς σου** και αποτέλεσμα **υπεύθυνων αποφάσεών σου**. Και αν δεν αρχίσεις τώρα να καταβάλλεις τις δικές σου προσπάθειες για τη σταθεροποίηση των καλών στοιχείων της ψυχής σου, θα τα χάσεις όλα με τις πρώτες δυσάρεστες περιστάσεις. Ναι, θα σε εγκαταλείψουν, αφήνοντας πίσω τους μόνο μια γλυκειά – ή μήπως πικρή;- ανάμνηση.

Θυμάσαι τι ένιωσες, όταν βυθίστηκες στη δίνη της κοσμικής ζωής; Πώς ταλαιπωρήθηκες τότε; Πώς η λύπη πλημμύρισε την καρδιά σου; Ότι καλό έχεις μέσα σου, το πήρες από τη χάρη του Θεού και από την οικογένειά σου. Γιατί, λοιπόν, οι εμπειρίες σου από την κοσμική ζωή σε στενοχώρησαν; Επειδή άφησες τον εαυτό σου να νιώσει κάποια συμπάθεια για τη ζωή αυτή. Μολονότι δεν το ομολόγησες, είναι αυταπόδεικτο από τη λύπη που σε ταλαιπώρησε αργότερα. Αν δεν υπήρχε συμπάθεια, δεν θα υπήρχε και ταλαιπωρία. Σου έγραψα ότι, αν κάποια αδήριτη ανάγκη σε ρίξει ξανά στην ίδια δίνη, μην αφήσεις την καρδιά σου να προσκολληθεί σε κάτι απ’ όσα βλέπεις ή ακούς εκεί. Αν η καρδιά σου δεν προσκολληθεί σε τίποτα, δεν θα ξαναδοκιμάσεις λύπη. Δεν ξέρω αν τώρα βρίσκεσαι πάλι σ’ αυτή τη δίνη. Κι αν βρίσκεσαι, δεν ξέρω αν τηρείς τη συμβουλή μου. Κάνε ό,τι νομίζεις. Είσαι αυτεξούσια. Όπου να ‘ναι, άλλωστε, ενηλικιώνεσαι.

Από την πλευρά μου, πάντως, οφείλω να σου πω ειλικρινά και ξεκάθαρα ότι έχεις τρεις επιλογές: Είτε να γίνεις άνθρωπος πνευματικός και θεοχαρίτωτος, είτε να γίνεις άνθρωπος κοσμικός, κενός, ματαιόσχολος και εμπαθής όσο όλοι σχεδόν οι άλλοι, είτε, τέλος να γίνεις άνθρωπος μετέωρος ανάμεσα στην πνευματική και την κοσμική ζωή. Ελπίζω και εύχομαι να γίνεις άνθρωπος πνευματικός. Και θα γίνεις, αν το θελήσεις. Άνθρωπος κενός και ματαιόσχολος, άνθρωπος κοσμικός και άπιστος δεν νομίζω ότι θα γίνεις ποτέ, γιατί σε γνωρίζω αρκετά καλά. Δεν μπορώ,

ωστόσο, ν’ αποκλείσω την πιθανότητα της τρίτης περιπτώσεως. Είναι πιθανό να μη γίνεις ούτε εντελώς πνευματική μα ούτε και εντελώς κοσμική, ούτε χριστιανή μα ούτε και άπιστη. Αυτό μπορεί να συμβεί, αν δεν φυλάξεις την καρδιά σου από την έλξη της κοσμικής ζωής. Πρόσεξε! Μιλάω για έλξη και όχι για συμμετοχή στην κοσμική ζωή. Γιατί η συμμετοχή, όπως λες κι εσύ, μερικές φορές είναι αναπόφευκτη. Αν λοιπόν, δεν φυλάξεις την καρδιά σου απ’ αυτή την έλξη, θα γεννηθεί μέσα σου μια συμπάθεια για την κοσμικότητα, συμπάθεια που δεν θα σε αποκόψει εντελώς από τις χριστιανικές αρχές σου, αλλά θα σου εμπνεύσει κάποια ψυχρότητα απέναντί τους. Θα διατηρήσεις τις αρχές σου, ή μάλλον μερικές απ’ αυτές, αλλά μόνο από συνήθεια. Έτσι ουσιαστικά δεν θα βρίσκεσαι ούτε στον κοσμικό χώρο, ούτε στον αληθινά πνευματικό· δεν θα είσαι ούτε κοσμικός ούτε πνευματικός άνθρωπος.

Το αποτέλεσμα ποιο θα είναι; Όποιο ήταν και για τον άγγελο της Εκκλησίας της Λαοδικείας, που καταδικάστηκε από τον Κύριο στην Αποκάλυψη: «*Ξέρω καλά τα έργα σου. Δεν είσαι ούτε κρύος ούτε ζεστός. Μακάρι να ήσουνα είτε κρύος είτε ζεστός! Επειδή, όμως, δεν είσαι ούτε κρύος ούτε ζεστός αλλά χλιαρός, γι’ αυτό θα σε ξεράσω από το στόμα μου*» (Αποκ. 3:15-16). **Πρέπει να είναι κανείς θερμός απέναντι στον Θεό και σ’ όλα τα θεία, αλλά ψυχρός απέναντι στην κοσμικότητα και την αμαρτία**. Αν δεν είσαι ούτε ψυχρή απέναντι στην κοσμικότητα ούτε θερμή απέναντι στα θεία, αλλά χλιαρή και κρυερή απέναντι σε όλα, ο Θεός θα σε αποδοκιμάσει και θα σε απορρίψει.

Τι πρέπει, λοιπόν, να κάνεις; Να διαλέξεις με την καρδιά σου την άγια και θεάρεστη πνευματική ζωή, τώρα μάλιστα που ενηλικιώνεσαι. Θα τη διαλέξεις; Ο Κύριος να σε ευλογήσει και να σε φωτίσει!

*(«Από το βιβλίο: «ΟΣΙΟΥ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΕΙΣΤΟΥ, Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ γράμματα σε μια ψυχή», ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ,
ΩΡΩΠΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ)*

(Πηγή ηλ. κειμένου: eisdoxantheou-gk.blogspot.gr)